

**INFORMACJA
O RYZYKU DLA ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA
ORAZ
O SPOSOBACH OCHRONY PRZED ZAGROŻENIAMI
W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM ZADAŃ W RAMACH WOLONTARIATU**

CEL INFORMACJI

Celem informacji jest zaznajomienie wolontariusza z:

- przepisami oraz zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi na terenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt,
- zasadami ochrony przeciwpożarowej oraz udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku.

ISTOTA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Podmiotem ochrony w systemie ochrony pracy jest człowiek i jego zdrowie.

PODSTAWOWE ZAGADNIENIA

- „**Wolontariusz**”- to osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Według *Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych. Instytucje te nie mogą korzystać z pracy wolontariuszy przy prowadzonej działalności gospodarczej, czego wprost zakazuje ustawa.

Określenie *bezpłatna nie oznacza bezinteresowna, lecz bez wynagrodzenia materialnego*. W rzeczywistości wolontariusz uzyskuje liczne korzyści niematerialne: satysfakcję, spełnienie swoich motywacji (poczucie sensu, uznanie ze strony innych, podwyższenie samooceny itd.), zyskuje nowych przyjaciół i znajomych, zdobywa wiedzę, doświadczenie i nowe umiejętności, a w związku z tym i lepszą pozycję na rynku pracy.

- „**Bezpieczeństwo pracy**” - symbolizuje wszystkie działania i angażowane w nie środki, które służą zapobieganiu wypadkom przy pracy –posiada prymat wśród innych kierunków ochrony pracy.

- „**Higiena pracy**” - obejmuje działania i środki służące zapobieganiu chorobom zawodowym.

- „**Ochrona dóbr**” - dobra występujące w sferze pracy stanowią przedmiot szczególnej troski i zasługują na ochronę przed zniszczeniem.

PRZEPISY BHP A WOLONTARIAT

Wolontariat w Polsce jest unormowany prawnie poprzez ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650, 723, 1365).

Korzystający ma obowiązek zgodnie z art. 45 ust 1 tej ustawy:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;

RODZAJE ZAGROŻEŃ

I. UGRYZIENIA

II. CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ ZWIERZĘTA

III. WYPADKI

IV. POŻARY

I. UGRYZIENIA

Pogryzienie przez psa może nie tylko skutkować brzydkimi bliznami, ale także koniecznością wykonania serii zastrzyków.

Pierwsza pomoc przy ugryzieniu przez psa

1. Zabieramy pogryzioną osobę w bezpieczne miejsce, z daleka od niebezpiecznego psa. Gdy pies jest w pobliżu, nie wolno go rozjuszać, lecz jak najprędzej zabrać ofiarę i udzielić jej pierwszej pomocy. Ważne jest uspokajanie pogryzionej osoby, zwłaszcza jeśli ofiarą psa jest dziecko.
2. Pozwól ranie klutej krwawić przez kilka minut. Jest to bardzo skuteczna metoda pozbycia się bakterii z rany po ugryzieniu psa.
3. Jeśli psa podejrzewa się o wściekliznę, należy dokładnie oczyścić ranę z jego śliny. Ubranie natomiast powinno zostać wyrzucone. Myj ranę mydłem antybakteryjnym i bieżącą wodą przez 5 minut.
4. Przez kolejne 5 minut obmywaj ranę. Pozwól strumieniowi wody wnikać do rany.
5. Po osuszeniu jeśli jest to rana kluta nie zamykaj rany. Jeśli jest to rana szarpana owiń ją gazikiem.

6. Używając sterylnego gazika, zastosuj obfitą ilość maści antybiotycznej na każdą ranę.
7. Owiń ranę sterylnym bandażem.
8. Aby nie wystąpiła **opuchlizna po ugryzieniu**, nałóż okład z lodu na ranę. Pomoże to zredukować obrzęk.
9. Osoba pogryziona przez psa powinna natychmiast zostać odwieziona do lekarza.
10. Ze względu na prawdopodobieństwo infekcji tężcem, lekarz zaaplikuje zastrzyk zawierający szczepionkę przeciwko tężcowi.
11. Właściciel psa powinien zostać poinformowany o incydencie, a psa należy natychmiast zabrać do weterynarza w celu sprawdzenia symptomów wścieklizny.
12. Pies powinien zostać pod obserwacją na 10 do 15 dni, aby sprawdzić obecność symptomów wścieklizny. Jeśli w czasie 10 dni **objawy wścieklizny** się nie pojawiły, to pies nie powinien być zainfekowany. Istnieją przypadki, kiedy pies nie przejawia symptomów wścieklizny, ale jest nosicielem wirusa. Dlatego właśnie ważne jest, aby zapytać właściciela, czy pies był poddany szczepieniu przeciwko wściekliznie i czy zachowywał się prawidłowo.
13. W każdym przypadku **ugryzienie psa** powinno być ocenione indywidualnie. Jeśli istnieje podejrzenie wścieklizny, lepszym rozwiązaniem będzie **leczenie przeciwko wściekliznie**, zapewniające odporność przeciwko tej chorobie.

II. CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ ZWIERZĘTA

Świerzbowiec to pasożyt należący do rodziny roztoczy. Świerzbowiec psi żywi się komórkami skóry i rozmnaża się na jej powierzchni. Dlatego u zarażonego psa choroba objawia się owalnymi plackowatymi przerzedzeniami włosa. Świerzbowiec łatwo się przenosi z psy na ludzi, nie tylko poprzez bezpośredni kontakt, lecz także drogą pośrednią przez np. odzież. U człowieka objawami świerzbu są: wysypka, która mocno swędzi. Powikłaniem choroby może być także grzybica (następstwo zmniejszenia funkcji ochronnych skóry). U małych dzieci lub alergików objawy świerzbu dość łatwo pomylić z uczuleniem. Aby uniknąć zakażenia, należy obserwować furto psa, a także często myć ręce i prac w wysokiej temperaturze ubrania/bieliznę/pościel.

Dermatofitoza to choroba grzybicza skóry wywołwana przez trzy grupy grzybów (Trichophyton, Microsporum i Epidermophyton), które odżywiają się zawartą w naskórku człowieka keratyną.

Do zakażenia może dojść poprzez bezpośredni kontakt ze zwierzęciem (np. głaskając psa). Objawami choroby jest swędząca i zaczerwieniona skóra, na której występują grudki i pęcherzyki ze strupami. Zajęte mogą być też paznokcie i skóra głowy. Jak nie dopuścić do zakażenia? Należy unikać bezdomnych psów i innych zwierząt, które mogą przenosić grzybicę i regularnie obserwować futro swojego pupila.

Grzybica strzygąca ma dwie postacie:

- powierzchowną - charakteryzuje się występowaniem odgraniczonych, owalnych zmian na skórze głowy owłosionej, zarówno kota, jak i człowieka. Typowe są włosy odłamane i zniszczone;
- głęboką - występują guzy zapalne z wyływającą ropną treścią. Włosy zwykle samorzutnie wypadają. Mogą pojawiać się też objawy ogólne - gorączka czy limfocytoza.

Leczenie jest długotrwałe (leki doustne, szczepionka, antyseptyczne kąpiele). Aby nie dopuścić do zakażenia, należy często sprzątać mieszkanie, prac pościel i kocie legowiska, koce w wysokiej temperaturze, a przede wszystkim często myć ręce (zawsze po zabawie z kotem).

Choroba kociego pazura jest spowodowana przez bakterie *Rochalimaea henselae*, które są przenoszone przez pchły. Do zakażenia dochodzi przez ugryzienie albo zadrapanie przez kota. Często na chorobę kociego pazura chorują dzieci. Zwierzęta nie mają żadnych objawów zarażenia tą bakterią.

U człowieka początkowo choroba przebiega bezobjawowo lub tylko z objawami w miejscu zranienia (miejscowe zaczerwienienie, grudka zapalna). U nielicznych pacjentów, po kilku tygodniach, może pojawić się gorączka, powiększenie węzłów chłonnych, które mogą przebicie (wtedy dochodzi do wylania treści ropnej). Inne objawy chorobowe to: bóle głowy, pleców, podbrzusza, zmęczenie. Aby uniknąć zakażenia należy zapobiegać zapchleniu kota i unikać sytuacji, w których kot może gryźć lub podrapać. Jeśli już dojdzie do zadrapania, jak najszybciej oczyścić uszkodzoną powierzchnię skóry wodą utlenioną.

Leptospiroza to choroba odzwierzęca wywołwana przez kilka rodzajów krętek z gatunku *L. interrogans*. Człowiek może zarazić się od psa krętkami z gatunku *L. canicola* (które wywołują chorobę stuttgartarką) lub np. z gatunku *L. interrogans*, które są odpowiedzialne za powstanie tzw. zespołu Weila.

Człowiek może się zarazić tą chorobą poprzez kontakt jedynie z moczem zakażonego psa czy też szczura. Krętki dostają się do organizmu człowieka poprzez uszkodzoną skórę oraz błony śluzowe.

W trakcie infekcji atakowanych jest wiele narządów, najczęściej wątroba, nerki i układ nerwowy. W przypadku choroby Stuttgartarcka, bakterie *L. canicola* umiejscawiają się w nerkach. Typowe objawy zakażenia to zwiększone pragnienie, wymioty, krwimocz oraz biegunka ze skrzepem krwi. W przypadku zespołu Weila, bakterie *L. interrogans* umiejscawiają się w wątrobie, powodując żółtaczkę zakaźną. Aby uchronić się przed zakażeniem, należy przestrzegać zasad higieny i pamiętać o szczepieniach ochronnych psa.

III. WYPADKI

Definicja wypadku

- zdarzenie nagłe
- wywołane przyczyną zewnętrzną,
- powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło między innymi przy wykonywaniu świadczeń przez wolontariusza, o którym mowa w

art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1596).

Powiadomienie o wypadku

O zaistnieniu wypadku – wskazane jest niezwłocznie zawiadomić właściwą terenową jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przepisy ustawy nie obligują Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do udziału w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku.

Udokumentowanie wypadku

Osoba ubiegająca się o świadczenia z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach, zobowiązana jest dołączyć do wniosku dokumentację wypadku.

- oświadczenia poszkodowanego o okolicznościach i przyczynach wypadku, jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala,
- informacji od świadka lub świadków wypadku ,
- dokumentacji lekarskiej opisującej doznane obrażenia i przebieg leczenia oraz ustalenia uszczerbku na zdrowiu,
- dowodów umożliwiających dokonanie kwalifikacji prawnej wypadku w zakresie rodzaju i skutku wypadku,
- dowodów dotyczących wypadku zebranych przez organy prowadzące śledztwo lub dochodzenie, jeżeli materiały takie zostały zebrane i mogą być udostępnione,
- zebranie innych dowodów dotyczących wypadku, uznanych za niezbędne.

Świadczenia

Osobom, które stały się niezdolne do pracy wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa przysługuje:

- renta z tytułu niezdolności do pracy,
- jednorazowe odszkodowanie,
- świadczenia opieki zdrowotnej określone w przepisach o świadczeniach.

IV. POŻARY

Rodzaje pożarów

- **Typ A** Pożary ciał stałych pochodzenia organicznego, przy spalaniu których obok innych zjawisk powstaje zjawisko żarzenia (grupa pożaru A) np.: drewno, papier, węgiel, słoma, tekstylia, tworzywa sztuczne.
- **Typ B** Pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się wskutek ciepła wytwarzającego się przy pożarze (grupa pożaru B) np.: benzyna, alkohole, aceton, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła.
- **Typ C** Pożary gazów (grupa pożaru C) np.: metan, acetylen, propan, wodór, gaz ziemny i miejski itp.
- **Typ D** Pożary metali (grupa pożaru D) np.: magnez, aluminium, sód, potas, uran.
- **Typ F** Pożary mediów kuchennych (grupa pożaru F) tłuszcze i oleje roślinne lub zwierzęce w urządzeniach kuchennych.

W przypadku wystąpienia pożaru należy telefonicznie zawiadomić straż pożarną poprzez

wybranie numeru alarmowego straży pożarnej 998 lub 112 oraz podanie dyżurnemu:

- swojego imienia i nazwiska,
- adresu i nazwy obiektu,
- co się pali, na którym poziomie (parter, dach),
- czy jest zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego,
- po podaniu informacji nie odkładać słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia,
- przyjmujący może zażądać dodatkowych informacji, które w miarę możliwości należy podać.

POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAGROŻENIA (AWARYJNEJ)

Ucieczka psa z klatki

Przy chwytności psa należy spróbować uspokoić psa i wzbudzić jego zaufanie poprzez:

- 1) należy zbliżyć się powoli, nie wykonując żadnych gwałtownych ruchów;
- 2) mówić do psa, aby czuł się bezpiecznie;
- 3) jeżeli to bezpieczne pozwolić psu obwąchać wierzch dłoni;
- 4) podać kawałek jedzenia lub przynęty;
- 5) delikatnie dotknąć lub pogłaskać psa żeby nabrał większego zaufania;
- 6) jeżeli ma obrozę, chwycić ją delikatnie z tyłu głowy psa aby przewlec smycz;
- 7) jeżeli nie ma obroży, spróbować nałożyć mu przez głowę smycz z pętlą;

- 8) upewnić się, że pętla jest na tyle duża, że nie zahaczy o uszy psa;
- 9) delikatnie pociągnąć psa i spokojnym głosem wydać mu polecenie;
- 10) w trudnych sytuacjach użyć:
 - a) siatki do zarzucania
 - b) przyrządu do chwytania psów
- 11) w ostateczności zapędzić psa w kąt i obezwładnić. Nie należy podchodzić dopóki nie będzie zabezpieczony w odpowiednie przyrządy i pomoc współpracownika.

Pies niebezpieczny

W tym przypadku opiekunowie zwierząt zobowiązani są podchodzić do zwierzęcia min. we dwoje z zachowaniem szczególnej ostrożności.

Atak psa w klatce

W przypadku ataku psa należy:

- 1) mieć twarz zwróconą w stronę psa – żeby się bronić trzeba widzieć skąd zbliża się atak;
- 2) między siebie a zęby psa wsadzić jakikolwiek przedmiot np.: wiadro, szczotkę itp.
- 3) starać się nie dopuścić do ataku na nogi – jeżeli dojdzie do upadku, następnym celem może wtedy być twarz;
- 4) jeżeli pies jest duży i ciężki, wychylić się do przodu by jego impet nie zwałił z nóg;
- 5) jeżeli pies ugryzł i nadal atakuje spróbować:
 - krzyknąć na niego,
 - wezwać pomocy.

Opisanych wyżej działań nie należy stosować w celu okaleczenia lub zabicia psa.

Postępowanie z rozszluszczonym psem

W przypadku rozszluszczonego psa nie należy:

- 1) podchodzić bliżej;
- 2) zapędzać psa w kąt;
- 3) wykonywać żadnych gwałtownych ruchów;
- 4) wpatrywać się w psa – kontakt oko w oko oznacza wyzwanie;
- 5) drażnić psa krzykiem;
- 6) podejmować wyzwania samemu.

Natomiast należy:

- 1) wycofać się powoli, nie odwracając się całkowicie plecami do psa;
- 2) cały czas obserwować psa kątem oka;
- 3) odłożyć przedmiot należący do psa (kość, miskę);
- 4) wycofać się po pomoc, zgłosić problem lekarzowi weterynarii celem otrzymania dalszych instrukcji.

W sytuacji zagrożenia nieprzewidzianych powyższą procedurą Wolontariusz ma obowiązek przerwać pracę, powiadomić lekarza weterynarii celem otrzymania dalszych instrukcji.